

Jekabaara

Jamana

World Vision

Cikela ceman n'a musoman kunnafoni seben

a bo bo kafo o kafo

Jamana baarada la BP: 2043 Bamako (Mali)

Koori kalite numan taabolo

Pe 3 ni
ni ne 4nan

Kalo ladilikan

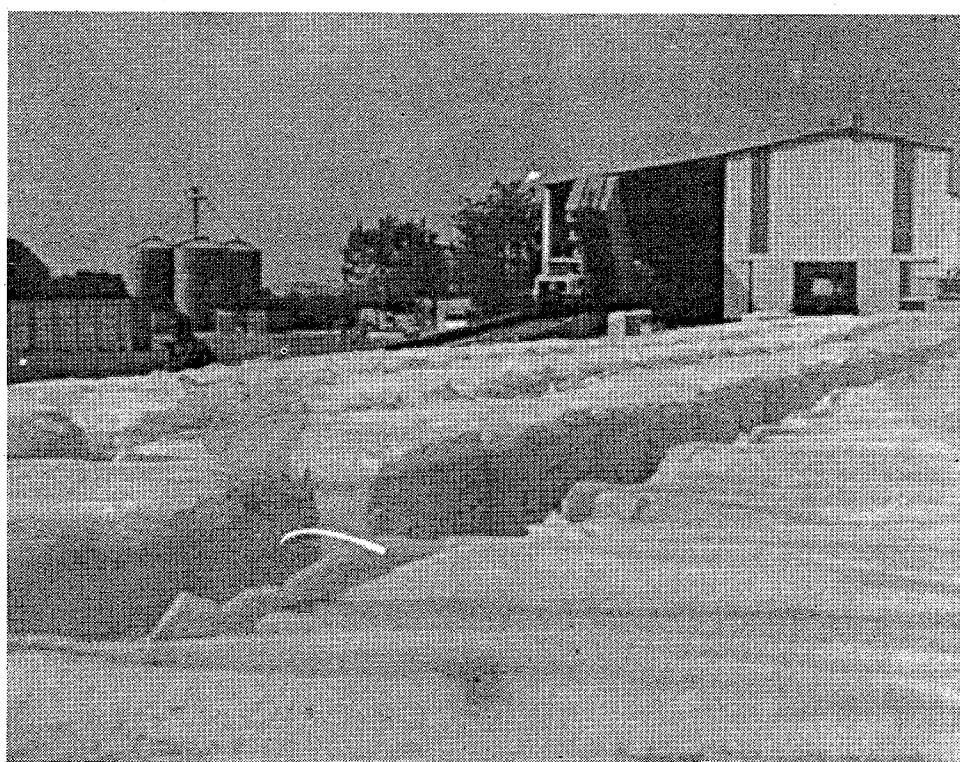
Walasa ka Jekabaara k'a kalanbagaw sako ye, sebennekulu ye naniya do ta min waleyali tc taa aw yere ko : aw kalanbagaw koni.

O naniya dun ye mun ye ? K'a damine san 2002 zanwuyekalo boko la, an b'a fe ka Jekabaara konokunnaconi berema k'aw yere ka kunnafoni laselenw y'an ma. Anw ta be k'u labenni ye, k'u ke seben ye. Bamananw ko : fen min mana ne don ka teme nebo yere kan, a ciliko b'o kono. Bi bi in na, maa faamuyalenbaw be Jekabaara kalanni matarafa sigida bee kono. Awa, u be se ka sebenniw ke duguw konoko kan siraw bee fe : Polikiko, seneko ; sannifeere labenw ; kenyako, fo ka se nsiirinw ntaalenw, ni poyiw ma. O bee kofe, u be se ka fen seben duguw tarikuw ni duguw sigicogow kan, fo ka se adamadenya taabolo-sira werew ma. O koson, walasa Jekabaara ka k'a kalanbagaw ta ye, duguw kalanden jolenw ka batakiw ci an ma nin adresi in fe : Jekabaara kunnafoni seben.

BP : 2043 - Bamako (Mali).

Walima u k'u bila CMDT ni World Vision ka bolo kan, olu b'u lase an ma.

Tumani Yalam Sidibe

San 2001 banna. San 2002 ben'a kunbo. Bee sanbee- sanbee

Pe 2nan

World vision be baara

la tuna- bla kafo konc

Pe 7nan

2002 san "kupudafiriki" ntolatanw laben be sen na an bara yan

Pe 9-
10nan

"Kalan be mogo son hakili la, nka kunnafoni be mogo ba kunpan na". Yoro Ulen Sidibe

Ka se CMDT cikclaw ma : Koori kalite numan taabolo

K'a ta san 2001 okutoburuka-lo tile 3 la ka s'a tile 4 ma, faamuya-nini-lajeba do kera Sikaso koori taabolo numanko kan, Mali kono. Bi-bi in na, koori da binna koorisugubaw kono, ka soro koori soro sankorota be senna koorisene jamana bee kono.

Nin waati gelen in kono, anw ka kan k'an banban koirimugu kalite numanko de kan walasa k'an ka koori sanbagaw sako ke, ani ka sanbaga kuraw soro an bolokoro, fo ka se an ka koori feereko numan ma. U b'a fo ko : **fén numannin b'a yére feere !**

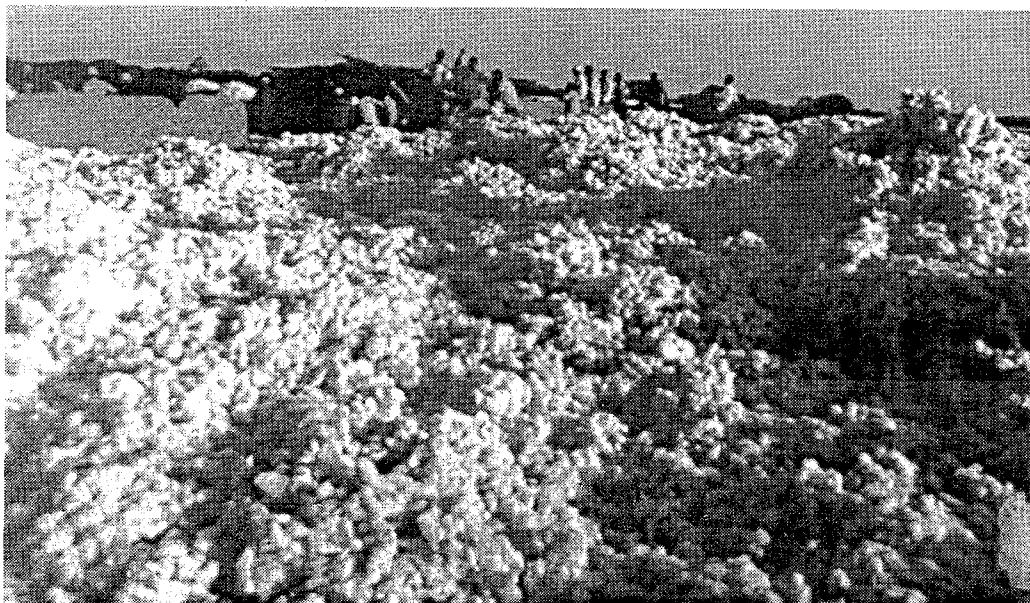
Tilefilalaje in kene kan, CMDT maa faamuyalenw, ni OHVN maa faamuyalenw ani "DRAMR" maa faamuyalenw tun be yen, fo ka se "DNAC" ni IER ma, ani CMDT mara 6 cikclaw togolamogow, ani

Usumani N. Tarawele

tige a ye, waati bolodalen kono.

- **Netaañiniwalew :** Nininikelaw ka kan k'an ka koori sugyaw kalite numanyali feerew sigi sen kan. Koori suguya min be sene berere. Mali kono, o ye : **N'Ta 86.6 ye.** A koirimugu ne ka surun nere la. O dun ma man di koori

Koori kalite numanya n'a juguya be bo a labaaracogo la kabi foro kono

OHVN cikclaw togolamogow ma.

Dönimobilitigw ni donini nenabøbagaw fana tun be kene kan (MAERSK, LINE ani So). Nin maa kofolenw bee joyoro be Mali koori taaboloko la. Faamuyajinikanlan in ye bee joyoro pereperela-

sanbagaw ye.

- **Cikclaw :** A ninina u fe u ka lakoliden ka ladilikanw matarafa kooriseneati ani sannifeere waati. O ladilikanw be boli koorsi furakcogo kan ; CMDT ka si

dilenw dancogo ; kooriforo furakcogo ; kooribø ani koori donini ka bo foro kono ka se sugu la, wa sugu labencogo fana b'o ladilikanw la. Cikclaw ka kan k'u sebe don koori doni mobiliw taa-masiraw labenni ma.

- **CMDT :** A be cikclaw lakalan koori soro sankorotaféerew la, ani koori kalite numanyako la foro kono.

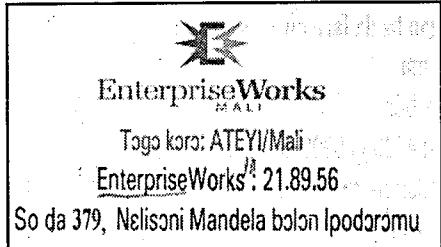
Basi numanw be ke kamijonw la, walasa ka koori bali burunni ma donini senfe. Koori marayorow ni iziniw kono na be Jasennuya waati bee, walasa ka koori ne tinsfenw bali ka basigi u kono. Koordini be ke ka da peseli taabolo kan min be laben ni koorisenenaw ka sendikaw ka demedonbaara ye.

- Fén min ye kenyereye doninikelaw ye, a ninina u fe u k'u ka mobiliw laben ani ka basi numanw bila u la. U ka kan ka koori koloma donini bolodawaatiw matarafa, minnu labenna CMDT ni cikclaw fe. Minnu be koribalow doni k'u lase gejida la, olu fana ka waati bolodalen matarafa.

- Taranziteriw, n'olu ye donini nenabøbagaw ye, olu be feerew bee sigi sen kan gejida la, walasa ka koribalow donini teliya jikan kurunyaw fe, u bilalen kana meen yen.

Nin b'a jira an na ko koori kaliteko ye bee lajelen de kunko ye. Awa, bee ka kan k'i joyoro fa walasa baara numan be ke, k'a tigilamogó bee nafa.

Usumani N. Tarawele
CMDT cikefeerew
bolofara kalanfa

A' ye do fara aw ka soro kan !

Ponpe Ciwara kura bora k'a togo da ko

CIWARA NOGON

Ponpe Ciwara nogon ye mun ye ?

Ale ye Ponpe ye, yelen be ke min kan k'a pedali. A dabolen be aw ka jiko nogoyal de kama : nakosenenaw, baganmaralaw.

Ponpe Ciwara nogon nafaw :

- A songo ka nogon kosebe : sefawari dorome ba 9 doron !
- A ka surun, a yeleli ka nogon musow ni denmisew ma
- A basigilen don, a baara ka nogon.

Ponpe Ciwara nogon be do fara aw ka soro kan !

- Taji sanni t'aw ma
- A kene sonta ka bon
- A be se ka ji litiri 4800 fo 5200 labo lere 1 kono !
- A be ji sama kolon na min dunya be se metere 8 ma. A be ji sama ba ni ko la fo metere 18 hake kono !
- A be ji fili kene kan fo metere 150 wali sanfe fo metere 7 k'aw ka basenw ni siteriniw lafa.

Ponpe Ciwara nogon sanni ka fisa Moteri ni dennen kelen ye !

- Moteri ponpe dennen kelen songo be ponpe Ciwara duuru soro !
- Tajiko t'a la
- A minenw bee be soro aw ka sigidaw la
- A be dilan ka feere an yerew fo yan nogoya la.

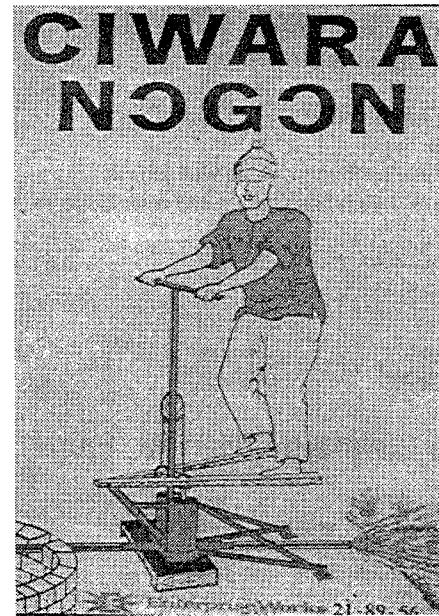
Ponpe Ciwara nogon be feere cogo di ?

Ponpe Ciwara nogon be feere, benkanw la feerebagaw ni sanbagaw ce, je wali juru la. Ponpe be di a sanyoro la. Nka a be se ka taa sigi a sanbaga ka yoro la ni benkanw ye. Ponpe te feere nin minenw ko :

- Tiyo jan 2
- Golonin bilankoro 2
- Kurukun 2
- Temenin 1 ani tulu doonin

Ponpe Ciwara be dilan ka feere nin yoro la :

Bamako

Seyidu Watara, Narela

: 21 42 48

Afu Samaseku,
Madinakura sugu la :

77 38 85

Simékima :

21 40 71

Kulikoro

Mamadu Danbelé :
26 20 51

San

Numu Siriki Tarawele :
37 20 52

Segu

Mohamedi Tarawele : 32 06 33

Kucala

Fanpiye, Amudalayi : 64 02 79

Buguni

Bakari Kulibali, Faraba : 65 10 25

Sikaso

KENE FORIZI : 62 10 46

Jene

Jedani Ture : 42 00 90

Seware

Isa Tarewele : 42 00 89

Gawo

Labati Abudarami Baba : 82 00 26

Tumutu

Folona Tarawo : 92 11 20

Kita

Yanfile : 57 30 62

Kayi

Nuhun Jire : 52 18 96

Nano

Musa Kamara : 35 21 81

"Enterprise Works" : 21 89 56

Soda 379, Néloni Mandela bolon Ipodoromu

Yerékiime kéné n°3nan

A' ye nininkali ninnu jaabi

1. Kulu joli bë bamanakan sigini kono ?
- a -) Kulu fôlo ye jumén ye ? A' y'a signidenw fo.
- b -) Kulu filanan ye jumén ye ? A' y'a signidenw fo.
2. Bamanankan na, nunnafoli ye mun ye ? A taamasiyen ye jumén ye ?
3. Dafalen juménw bë nunnafo bamanankan na ? A' y'u sëben.
4. Dafata juménw bë nunnafo bamankan na ? A' y'u sëben.
5. Ni dafalen walima dafata nunnafora, a bë jate signiden joli ye ? Mun na ?

Kolosili : Nininkaliw jaabitô, a' b'aw janto u nimorow la i n'a fo a sëbenné bë cogo min a' ka "Jekabaara" kono.

Karamogo Boniface Danbele

Batakiw laseyoro : "Jekabaara kunnafonisëben"

BP 2043 - Bamako (Mali)

Karamogo Bonifasi Danbele

N Meleke Lamini Nafan
nisondiyalen bë bi. Ka d'a kan, fanga sanukuru file
ka na so, n'u ko mara cemaboli. Ee !
Mali cikelaw, baganmaralaw,
monnikelaw, bololabaarakelaw, aw
dun ko cogo di ? Ko an ka lenpo ni
takisiw sara, k'o be ke k'an ka
kénéya sabati, ka dunkafa sinsin, ka
kalanko yiriwa jamana kono.

Ko an ka sigida ker'an ta ye, ko
fanga seginna so.

Mériw aw dun ko cogo di ?

- Aw kan'a to suruku ka na fanga
mine aw bolo ka taa teme n'a ye
bama da kono dëre !

- Ji ni kungo lakanabagaw, aw ko
cogo di ?

Sigida tora a tigiw bolo, do kera
warimine na cikelaw bolo Mali kono
yan sa. Aw ye mogow kalan jiri
labaaracogo juman na. O siratige
la, sanni aw k'a ke warimine banba-
li ye cikelaw bolo k'u ye jiriw tige foro
kurabow senfe, k'olu ye jamana
sariya sosobagaw ye, aw t'a miiri
kunu na. Do kera warimine na sa,
wa do kera jamana in kono fana.
Maliden bë b'a kalama, n'a y'a soro
wariminekadonjufala bë jamana in
jo, sisan tun b'a soro a jora k'a ban

Hakilina

pewu. Nka n'an cikelaw ma kalan,
wajibi don kalankelaw k'u sako k'an
na. Nonté k'a ta san 1991 nan na, ka
n'a bila san 2001 nan na, yéléma
caman donna Mali cikedugu yere la.
Hali n'a danna lakoliso dama ma,
cikelaw bë k'u césiri jetaa fe Mali
kono. Ka d'a kan, cikeduguw bë ka
fara njogon kan ka kalansow dayele
fan bëe fe, lakoliso b'o la, ka fara
balikukalansow kan.

Misali la : Anw dugu damado
farala njogon kan ka lakoliso do
dayele san 1996 kalo tannan tile 20
don.

Dugu minnu farala njogon kan olu
ye : Tomina, nimina, Toroso, ani
Morina. Kalanden maa 205 bë
kalanso in kono. An bë don min na i
n'a fo bi, nin dugu kofolen ninnu
maaw jolen bë ni lakoliso in musa-
kaw n'a karamogow ka sarako ye. O
siratige la, san 2001 nan in na,
karamogow ka sara mume bënna
séfawari dɔrɔmè ba kéné fila ni tan ni
naani (d. 214 000) ma. An bë waati
min na sisan, anw ma maaw soro
fôlo minnu b'an dème ka nin musaka

dow ta an ye. Nka o n'a ta bëe, ni
san ma geleya anw t'a fe lenpo ka
san si anw na. N bë n ka kuma
kunce ni foli ye. Kerékerénenenya la,
n bë Jekabaara baarakelaw bëe
lajelen fo, ka n karamogo Musa Wëre
fo kucala CMDT la. N'a y'a soro n ye
jamana sariya min soso, n b'o yafa
nini nemaaw fe. Ka d'a kan, n ma
nansarakalan ke, wa n mataa jama-
na wëre la ni Maliba in te.

Ala ka ji juman jigin jamana in
kono.

**Meleke Lamini Nafan
Ka bë Tomina kataana, Konse-
gela komini (Kucala)**

Jaabi

An balimake Meleke Lamini
Nafan, i ni ce i ka bataki cili la an ma.
Fen min y'a kono kow ye, an dalen
b'a la maaw na faamuya belebele
soro o la. O temenen kô, an b'a nini i
fe, i ka kunnafoni ci ka caya an ma
kucala mara kono kow kan, ani i yere
ka dugu, n'o ye Tomina kataana ye.
An b'a nini i fe, n'i bë bataki wëre ci
ka na an ma, i b'i jija k'i ja (foto) bila
o kono ka na, an b'a don Jekabaara
kono i n'a fo i ne be tow ta la a kono
cogo min.

Jekabaara sëbënekulu

Politikiko taabolo

Faso kanubagaya

Mali jamana ye Faso kelen, kuntilenna kelen, naniya kelen. Fasobaara ye Fasoden bëe ka cësiri ye. Don o don cësiri të wa ? O të sabati fo ni bëe y'i seko damayira ke.

Géleya si man kan k'an niné fasokanu körö n'a girinya kó. Démë bëe la, nimisa të min na o të yéredémë de ye wa ? An kelen kelen ce ni muso, denmisén an mogo köröba, mogo si man kan k'i yére ka baara fisaya fasokanu ma, sabu an danbe, an ka kelenya ani an ka yéredon bëe soro baara in de kónç.

Walasa ka faso in bo nögö la, an ka kan ka cësirijalaw kuraya, k'u sinsin. N'an ma o ke, an ka hörönya n'an danbe bëe lagosi. Fasoden bëe mana u kan ke kelen ye fasojobaara la, siga t'a la yéléma nafamaw bëe ke faso in kónç.

An k'a dòn ko wajibi don an kan k'an denw kalan walasa u ka ko koraw n'u danbe dòn, ka fasokanu don u dusukun na. An k'u kalan faso nafolo n'a cakéminénw lakanalí cogo numan na, k'u kalan Fasobaara la, ka segin k'u kalan faso sekow ni dònkok sabatili n'u yiriwali taasira numan na.

Kabini an y'an yéreta, an kalikan kéra ko ka faso bongola, k'a yiriwa. N'an y'an yéreta dun, cogo si la an man kan k'an jigi ke mogo wérew ye tugun. N'an y'an yére ta, fo an k'an kalikanw de tiime de.

O të tiime ni bëe ma fasokanu ni fasojobalew ke, hali n'a y'a sora olu keli an ni de bëe to a dafe.

Hakilina numan, fere numan, foko numan kuma numan fara naniya numan kan, o si de të sira soro fo ni u këbagaw y'u yére dòn fasoden ye min y'a ka faso danbe

n'a bongola, ani a kunkoròta fisaya a yérekun ye.

Géleya si man kan ka limanaya tila an na fo ka fasokanu sinsin, jekabaara ni jekafö wajibiyalen don an kan.

An k'a dòn fana ko jamana ka sinijesigi bëe soro baaraw kecogo numan de la, baara min kalifara fasoden ladiriw ma u k'a file ka faso netaasira taama. Mogo kana mogo bali fasobaara la ko muso don, taafésiri të sëbe sa, sintigiya të sëbe sa, dusukuntanya de ye mone ye.

Mogo kan'i faso bila nanjugu ye, nanijugu banna sa.

An tun bëe nö sene, an t'o kini dumu.

An tun bëe malo sene, an t'o kini dumu.

An tun bëe tiga sene an t'o tulu dumu.

An tun bëe koori sene an t'o fini siri.

Nka sisan nin fën bëe kéra an ta ye. An ka duguyiriwátònw sabatira, u bëe sannfeere ke, u bëe duguw kunko wérew nénabö. Nin bëe ye fasokanu wale dòw ye. An ka kalan ke, ka sene ke, ka fasojobaraw ke walasa an k'an senbo jonya ni sègenba la.

Foli bëe an ka kanw kalannaw n'u lafasabagaw bëe ye. An k'an ji ja sèbenni fe. An ka kanw sèbenni bëe dò fara an danbe kan.

An k'a dòn fana ko kalan suguya bëe, i n'a fo : "alizéburukalan, biyolozikalan, filozofikalan, simikalan ani ɔridinatéríkalan" bëe bë se ka ke an ka kanw na, n'an y'u miné an sèbe la, sabu dijé ye dònnyia niniyöro ani sanganjogonmayöro de ye. A ce ka ni an ka jamana mogo faamuyalenw ka sigi, ka ninini ke k'u bamayéléma an ka kanw la.

Burama Sidibe
•CAR- Sirakoròla Kulukorò(Mali)

U ko

Dosokorò fa të ko, a batë ko. Hali ni safuneminén cira k'a jensen, a mako t'o la.

Zeromu Jara
Arajo Jekafö Bamakò

Cë të cë furu, nka cë bë cë kanu. Ni kanu të dijé kónç, fosi ma ni. Mogo ni nögö cë ; jamanaw ni nögö cë, kanu de kelenpe bëe ko në, kanuntanya kelenpe de bëe ko tijé.

Arajo-Mali ka Jeliba dò

N'i ye dugumafen ye ka kóngó kasi, ka sanfeten falen to, o ye gundo ye min dònbaa ye Ala kelenpe ye.

Madu Basiru Dunbiya
Arajo Kledu - Bamakò

Dijé kónç, maa bëe ko ke maa ye min b'a tigi nafa. An ka je kelen ma, ka ben kelen ma, o bëe bëe danaya de kan. Kébaga ka d'a la k'a bëe ka min ke k'o de ka ni, sòrbaga fana ka son a ma ko héré de b'a kunkan.

Manden Bukari Keyita
Ka bë Samaya

Tasuma tögö foli të da jeni. Awa nöhökéné fana tögö foli gansan të dusukun nemaya.

Balamori Sangare
Ka bë Senko (Kita)

World Wision" ni Tuna musow bolo be njogon bolo

Balikukalanko temenen ko, "World Wision" ye muso 40 njogonna bolodon galadon na. O hukumu kono, an ka taama do senfe Bila "World Wision" na, an ni a kalansow kolosibaga do ye njogon kumajogonya, n'o y'an bali-mamuso Worokiyatu Danbele, ye. Ale ye kunnafoni minnu d'an ma ka jesin Tuna galadonmusow ka baara taabolo ma, olu file :

Jekabaara : *An balimamuso Worokiyatu Danbele, e ye Tuna komini ni Jena komini balikukalan-sow kolosibaga ye. Yala i be se ka do f'an ye Tuna musow ka galadon taabolo kan wa ?*

Worokiyatu Danbele : Nin nininkali diyara n ye. An ka duguw la, balikukalanko nasira la fo ka se baara dege ma musow fe, galadon be dugu min na o ye Tuna ye. Sabu olu doron de be galadon ke, Tuna komini ni Jena komini kono "World Wision" ka baarabolodugu tow cela. Min ye galadon in soro cogo ye, Tunakaw wulila ka se "World Wision" ma k'u ka musow deme. O hukumu kono, "World Wision" ye balikukan sigi sen kan ka kono deme tow ne. Ka d'a kan o ye "World Wision" ka deme kunkolo ye ka jesin a ka baarabolo dugu kelen kelen bee ma. O balikukalanko temenen ko, Tuna musow ye deme werew nini "World Wision" fe i n'a fo : Safune dilan, jurumisenninko ani galadon. Ninnu bee lajelen ye ne soro Tuna musow bolo. N ka an bena kuma min kan ninnu na, o ye galadon ye. O waleyali sira fe, jatemine caman kera o kan. A yera k'a fo ko n'a ye ne soro a be ke Sababu ye ka nafa caman lase Tuna musow ma u ka dinelatige la. Baara foyi te sira soro ka maa nafa n'i m'a kalan ke. O siratige la "World Wision" ye wele bila a baaraknjogon maa faamuya-lan do ma galako hukumu kono, n'o ye madamu Mariko Kaja Sankare ye, walasa ka Tuna musow kalan galadon na. An be don min na i n'a fo bi, o galako be senna Tuna

Worokiyatu Danbele (kininfé)

musow bolo.

Jekabaara : *Madamu Mariko ni "Worl Wision" ka baara njogonya hukumu kono, a musakaw be ta jow fe ?*

Worokiyatu Danbele : Fen min ye madamu Mariko ni "World Wision" ka baara taabolo ye, benkan min mana temen a ni "World Vision" ce, o b'o bo a sira fe, i n'a fo Sarako n'a njogonnaw werew. Fen min ye dugumaaw joyoré ye n'o ye musow ye, olu b'a farikololabaaraw ke i n'a fo jita n'a njogonna werew. Kumalasurunya la, "World Wision" be dugu o dugu musow dege galadon n'a, a b'a jo n'o baarakeminen kunkolow ye i n'a fo : Gala, segenin, ganw, bejewaariw, palanw n'a njogonna werew. Kerènkerènnenyia la, a b'a jo n'a nafolo boyoré bee lajelen ye. Ni galadon kalan banna, fini minnu sanna ka baaradege ke n'u ye olu be bila galadon musow ka bolo kan manakunko kanma. Misali la : ni "World Wision" ye sefawari dorome miliyon 4 don finiwna ka d'a baaraknjogon musojekulu fen o fen ma, galako kalan hukumu kono, n'o banna, o galalafiniw bee lajelen be latemen jekulu yere ma deme kanma. O siratige la, "World Wision" ye nafo-lo hake min don Tuna musojekulu maa 40 ka galako kalan da fe, o taara jo sefawari dorome miliyon 1 ani ba 134 ani 880 na kalo kelen kuntaala kono.

Jekabaara : *Worokiyatu Danbele, Tuna galadonmusow ka*

kalan banni ni sisan ce e yere ka kolosilla, u ye nafa doçin soro wa ?

Worokiyatu Danbele : Owo, u ye nafa soro kosebe. Ka d'a kan, an be don min na i n'a fo bi, wari hake min b'u ka kesu kono, o be se sefa-wari dorome ba bi woçra ma u be to k'u bolomayelema min na walasa a be se ka do fara a yere kan. O temenen ko, musojekulu in be u yerew ka nafolo in jurudon u yere dama na ka tonönnin d'a kan min be ben u yerew ma.

O tonönnko nasira la, ni muso min ye dorome ba 1 ta, n'o sara tuma sera i be ba 1 ani dorome 100 sara. Misali la : N'a ye sefawari dorome ba duuru ta, n'i b'o sara tuma min, i be sefawari dorome ba duuru ani, keme duru sara.

Jekabaara : *Wari te son marali ma so kono sisan, yala aw ni musojekulu ye sigikafo ke u ka wari maracogo kan wa ?*

Worokiyatu Danbele : Owo, an ye sigikafo ke ka njogon faamu o kan. Ka d'a kan, an ye u ni jesigiso maaw ne jira njogon na. O hukumu kono, n'u ye feere ke, u mako be se wari hake min ma u b'o ta ka t'a to bila, jesigiso la, sabu wari ma ni maa njekoré so kono ka da sabbu caman kan maa te sigi ni minnu ye.

Jekabaara : *I ka kuma laban ye jumen ye ?*

Worokiyatu Danbele : N ka kuma laban te doweré ye, welekan ko ka lase Tuna komini ni jena komini balikukan den musoma bee ma ka fara muso tow bee lajelen kan, ko musoya te maa tije, dusukuntanyan de be maa tije. O hukumu kono n b'a nini nin komini kofolen ninnu musow bee fe, u k'u jija ka Tuna musow ladege ben ni kele-nya ni njogonfaamu kono walasa k'u ka sigida yiriwa soro ni keneya kono. O huikumu kono, nin tun ye n ka kuma laban ye ka lase an bali-maw ma. Kerènkerènnenyia la, musolakaw.

Yusufu Fane

Sida ni an ka dijénatigé taabolow : musow ka yérefeere

Maa o maa bë dijé k'a fari-
kolo labila maa wëre ye,
wari kanma walima nafa
wëre kanma, o bë yérefeere sira
kan. Ce ni muso bëe b'a kë. Hali ni
cëw ta lakodönnen t'an bara yan
kosebë.

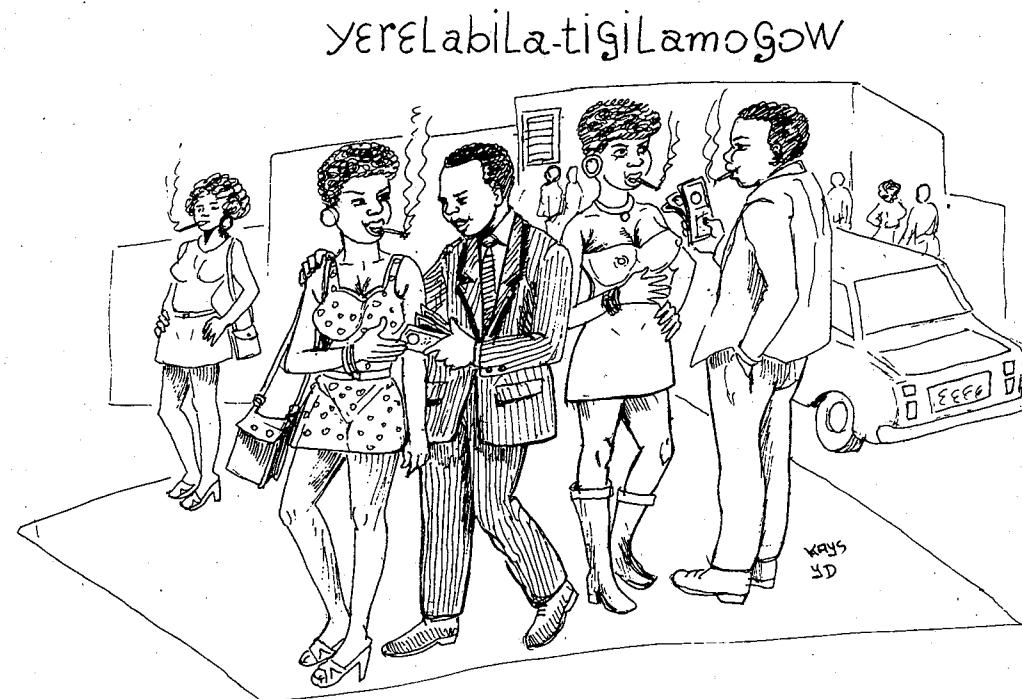
Hali n'an tun bë yérefeere
lakodönen an bara yan ni "sungurun-
baya" tögö ye, k'a lawara bi, o
sababu bëra Ganankaw ;
Nizeriyakaw ; Wôlofow de la,
minnu tun dönnen don, n'a këli ye
wari kanma. Nka bi, an ka musow
yére ta bëna juguya n'olu ta ye.
Bi-bi in na, hali muso furulenw
yére b'u yére feere, wari ni nafa
werew kanma, i n'a fo baarayorò
netaa söröli ; dijé daamu
tiimëfénw söröli.

Musow ka yérefeere bë an ka
jamana fan bëe fë, hali ni bolofa
bë yorò döw ta kan, i n'a fo Zeguwa
; Kucala, Siyama ; Sajola ; fo ka
se ñorò di Saheli ma.

Hadamadenya taabolo
dönnikélaw bë kun danmado fo a
warali la, ninnu ye ninnu ye :

- Ladamubaliya duw ni gaw
kono ; ka masorò geleya ye dutigi
caman bali bi k'u joyorò fa denw ;
kerenkerennenyia la, denmusow,
ladamuni siratègè la. O kera sababu
ye ka duw ni gaw labila, bëe b'i
yére ye, bëe b'i sako kë. Mara
kecogo de bë danw sigi, walasa
ka hadamadenya sabati. Ni mara
tijena, danbe të ye tuguni.
Hadamadenya bë nagasi. O kun
fölo kecogo de bë na ni kun filanan
ye, min ye wariko ye.

- Hadamadenw wariko nata
bonyana haali, bi. Sabu la, bi bi in
na, fën bëe dulonnen don wari la.
Muso caman dun hakili la, wari
sorosira nogomaw ye yérefeere de

Cé-ni - musoya ye dijé herésira körölen ko ye. Nka an k'an janto Sidako in na de !

ye. O kanma, u b'u yére labila wari
nofë.

Netaa ñinini sira kan, an m'an
ka hadamadenya taabolo körö
jate. An y'an sinsin yorò wëre taw
de kan. Olu fana ma ne sörö. O
kera sababu ye ka sigida marako
bëe rotiñé.

A maasibaw

Yérefeere maasibaw ka ca
haali.

- A bë ke sababu ye ka du, sigi-
da, ani jamana danbe b'u la,
kuma të a këbaga yére ma.

A bë furuw sa, ka duw ci. O bë
ke sababu ye ka denmisénw ke
bajanbilaw ye, ani ka kasaara
caman wëre lase sigida ma, i n'a
fo tanga boli hadamadenyakow
yére kan.

Fën min ye banajuguw ye, o të
se ka fo ka ban. Sida ni dongo-
nyorobana tow bëe b'olu la.

- A bë na ni ce ni musoya bana
yelémata caman ye : damajalan,
körösen, sopisi, liminanpo. Olu n'u

nogonnaw, fo ka se Sida ma. N'o
y'u la dankoroba ye. O bana ninnu
bë sörö yérefeere dogonkake de fë
ka caya. Ka masoro minnu b'o sira
taama, olu t'u yérefurake ; u t'u
yérelakana, kuma të ka taa u yére
laje dögötörösow la.

Yérefeere n'an ka sariyaw

Baliku ka yérefeere yamaruya-
len don an ka sariyaw fë. Nka
waleya damadöw bë ye, minnu
wajibiyalen don a këbagaw kan.
Olu ye :

- u ka lakodon lakanabagaw fë,
ani k'u basigiyorò döñ.

- u ka taa u yére laje waati bëe,
dögötörösow la, walasa k'u n'u
jeñogonw bëe lakisi bana juguw
ma.

- Balannakönötaw minnu fana bë
jate yérefeere kasaaraw fë, o
bëna ni könötijé kojuguw ye, den-
faga, fo ka se dennafili ma sunu-
gun kan. O si dun t'anw-danbekorò
ye. O bë cogo min na, yérefeere
fana bë ten.

Musa Boli

ni Tumani Yalam Sidibe

Fakolojenajekene

San 2002, Mali bë ke Afiriki ntolaciñanaw jatigi ye

Kabini Afiriki sennantolatan kupuba ñenaje bangewaati, 1957, a labenni falen-falenna jamana ni ñogon ce. Burukina faso (1998 san) ni Nizeriya/Gana 2000 san gintanw temennen ko, a ka taama-taama y'a lase anw ka jamana kono. Ni Ala sonna, san 2002 Afiriki sennantolatan kupuba tanko 23nan ñenajew bëna ke Mali kono. K'a ta san 2002 zanwuye-kalo tile 19 na, ka taa a bila feburuye-kalo tile 10 na, jamana 16 ntolatantonw bëna ñogon soro an ka jama-na kono minnu kelen-kelenna bëe mankutu ka bon kosebe ntolatanko hukumu kono. Dogoya te kele sa, dusuntanya, de ka jugu. Kumadonsow ko ten. Ka Mali sugandi jamana werew ce la ka Afiriki ntolatan seliba labenni kalifa a la, o ye bonya ni danaya waleya ye ka bo Afiriki ntolatanko cakeda (CAF) ñemaaw yoro. Walasa k'o danaya minen fa ani ka ñenajeba in bonya n'a daraja lasagon, Mali ñemaaw y'a ko ni jamana yiriwabaara ketaw caman don ñogon na. Duguba damadow sugandira jamana kono, k'olu ke ñogonkunben ntolatanw keyorow ye. Bamako, Kayi, Segu, Sikaso ani Moti. Dugu sugandilen ninnu kelen-kelen bëe kono ntolatankene kuraw jora. O temennen ko, pankurunjiginkene ni dunanjiginsow jora Afiriki ntolatanko cakeda (CAF) ka lajiniw kerefe-jamana ñemaaw ye baara nafamabaw dabo minnu be se ka ke yiriwa sabatisraw ye don nataw kono. Sirabaw, dokotorosow, furakeliminenw, bolifénw, ni dunan jigginsow b'o baaraw la. Tulon te sëbe sa, o de kama Mali jamana ye Afiriki kupuba tanko 23 nan togo da ko "yiriwa baara bolodallen". Ka fara ñenaje labenjekulu kerékerénen kan, Maliden ceman n'a musoman bëe ye cësiri ke walasa ka pankurun-jiginyoro, ntolatankene kura, dunanjigins 70 baarali damine dugu sugandilen kelen-kelen bëe kono. Nogo keleli fana feere tigelen don. An be don min na i ko bi, baara bolodalenw bëe ma ban pewu, nka CAF ka cidenw ye temekofila ke duguw kono, olu wasara. Dakabanan ntolatankene duuru jora. Dunanjigins 70 kun funtira ka bo dugu jukoro yoro sugandilenw bëe la. Pankurunjiginkenew baara kologelenw kera. Dokotorosow ni furakeliminenkow bëe dabali tigelen

don. Ñenajew laben jekulu ñemaa Sori Ibarahima Makangile n'a jeñogonw cesirilen don. Hakililatigekumaw b'u da.

Afiriki jamana 28 ntolatantonw ye kupuba ñebila ntolatanw ke. Jamana 16 minnu ntolatantonw sera ka ñanaw ka kene lasoro, olu lakodonnen don. San 2002 nata kono, ton minnu bëna Afiriki ntolatan kupuba tanko 23 nan kene kan Mali kono, olu ye : Mali, Gana, Liberiya, Nizeriya, Alizeri, Maroku, Ezipiti, Tinizi, Kodowari, Kongo-demokaratiki, Kameruni, Senegali, Togo, Zambi, Burukina Faso ani Afiriki di Sid jamana ye. Nin jamana 16 bëe ye nana ye. A kelen-kelenna bëe ye Afiriki kupuba ñanaminjanaw ka kene lasoro. O temenen ko, k'a bo Liberiya jamana ni Mali la, u bëe ye san 2000 kupuba ñenaje ke min labenna Gana ni Nizeriya fe, jamana 10 b'u cero minnu ye kupu yalonko fila ñogonna ke. O jamanaw ye : Alizeri, Maroku, Ezipiti, Tinizi, Kodowari, Gana, Nizeriya, Kongo-demokaratiki, Kameruni ani Afiriki di Si jamana. Nin b'a jira ko san 2002 kupuba tanko 23 nan, ñogonkunben te ke ko ñogon ye. Sabu jamana 6 fana be ye kene kan minnu ma deli ka kupu in ta. O jamanaw ye : Mali, Senegali, Liberiya, Burukina-faso, Togo ani Zanbi ye. Nin jamanaw bëna u sëbekoro cësiri walasa ka kupu ta. U kanubagaw nisondiyali kanma.

Bisigi la, Afiriki sennantolatan kupuba tanko 23nan ñenajew bëna ke seliba dan ye. Bawo, nin bëna ke a siñe folo ye ntolatanna lakodonnen-baw sen ka da an ka dugukolo kan. Malidenw k'u ñelaye. Sibiridon, setanburukalo tile 8, Afiriki ntolatanko cakeda (CAF) ye kupuba bolodali baaraw ke bamako. Jamana welelen bëe b'u ka kulu dòn, ani u ntolaciñogonw.

Tonw tilala kulu naani ye (A. B.C.D). O kulu kelen o kelen, ntolatanton 4 be ñogon soro yen

Kulu folo (A) : Mali - Liberiya - Alizeri ani Nizeriya be ñogon dëre. Bisigi la, nin kulu ntolatantonw bëe kolon ka gelen ni Mali ye. Bawo Alizeri ni Nizeriya mankutu ka bon kosebe Afiriki kupuba ñenajekenew kan. Nin jamana filaw ye kupuba dugulenw ye. Ntolatanna togotigibaw b'u fe ka da o kan. Liberiya jamana ma Afiriki kupuba yalon folo. Dugulen fana te a ye a

kenew kan. Mali b'o dakun kelen na nka ntolatanna lakodonnenbaw b'u fe i n'a fo Zorisi Weya.

Kulu filanan (B) : Afiriki di Sid - Burukina Faso - Maroku - Gana.

Nin kulu la, mogo 'be se ka siga Burukina Faso dörön de la. A to sabaw bëe ye Afiriki kupuba tigiyà ke tanko temennenw kono. Kupu in labenna Burukina Faso fe, nka u ma joyoro were soro joyoro 4 nan ko.

Kulu sabanan (C) : Kameruni - Kongo-demokaratiki - Togo - Kodowari

Nin jamana naaniw bëe ye ntolaci-jamanabaw ye minnu ye keneba caman lasoro. Afiriki kupu tanko 22nan yalonna Kameruni fe. Dijé seleke naani ntolatanba hukumu kono, a be ke Afiriki cëbow do ye.

Kulu naaninan (D) : Ezipiti - Senegali - Zanbi ani Tinizi. Kulu sigilénw bëe ro, a be se ka fo ko nin kulu in de ntolatantonw fanga be taa ñogon na. K'a bo Ezipiti la (kupu tako 4) ntolatanton to saba ce man jan ñogon na kosebe ni tali kera u ka ntolatan taabolow la.

Ntolatanw keyorow

Afiriki kupuba tanko 23 nari ñenajew tilalen don yoro 6 ni ñogon ce. Ntolatan keyoro fila be Bamako. Modibo Keyita tögola ntolatankene ani Marisikalo tile 26 jansa ntolatankene. Nin yoro fila temenen ko, CAF ye dugu minnu sugandi ñenajew kanma olu ye : Segu, Sikaso. Nin dugu fila kono, ntolatan kulu be daga yen ka ñogon kunben bëe ke olu ka ferew kan. Kayi mara ani Moti mara, cérötige ñogonkunben kun folo be ke olu fe yen. Nin cogo la, a be kollosi ko dugu bëe y'a niyoro soro ñenajew la.

Afiriki kupuba tanko 23 nan ñogonkunben ntolatanw be dayele ni Mali ni Liberiya jamana ka ñogonkunben ye. O ñenaje be ke marisikalo tile 26 jansa ntolatankene kan ni Ala sonna.

Marisikalo tile 26 jansa ñenaje ntolatankene korobonkari kera danma ñebila ntolatan lawasalen ye okutoburukalo tile 12 n'a tile 14 donw la, ka masoro a kera tonjanaw fe i n'a fo Maroku ani Afiriki di sidi, ni Ganbi ni Mali. Ni Ala sonna aw ben'o ntolatanw jaabiw soro Desanburukalo boko kono.

Mali samataségew an b'aw ko.

Bakari Sangare

Samatasegew ye degekaramogó kura soro

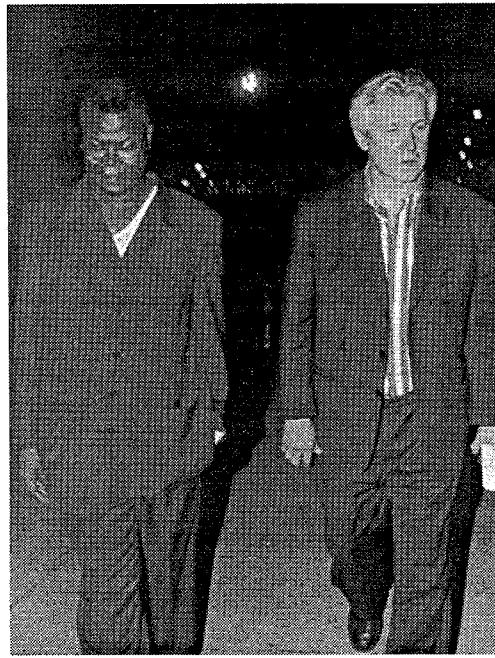
Arabadon okutoburuka-lo tile 10, san 2001, kunnafoni dō bora ka bin ko samatasegew degekaramogó Oromano Mate ye baara bila. Baarabila in kera bonya ni kaarama kono. Wele bilara mogo min ma, a nɔnabil a

Bekayi
Tarawele

kanma, o ye Hanri Kasiperizaki ye. O fana lakodønnen don ntolatanko la. Hanri bangera Poløni jamana kono, nka a y'a ka mogoya bëe ke Faransi jamana kono. A sen cunna Mali kono, alamisadon, okutoburukalo tile 11, san 2001. A ka nali ni ntolacikene kura korobokarili benna, n'o ye "marisikalo tile 26 jansa ntolacikene" ye. O koronbokari ye Mali cedenw, Ganbi cedenw, Afirikidi Sidi cedenw, ni Maroku cedenw kogo da nögön na.

Hanri Kasiperizaki ye kunnafonidilaw wele. Nögönye o senfe Kasiperizaki y'a jira ko a ye mogo minnu ye ntolatana, k'olu y'a nimiswasa. Nka, fen min ye jamana kono ntolatanna basigilenw lahala ye, olu fana bëna ntolatana min ke, Kasiperizaki

Hanri Kasiperizaki ni Mali ntolatanku nëmaa Amadu Jakite

ko a b'o fana laje. A ko k'a ni **Seki Jalo** de bëna baara ke nögön fe, ka d'a kan, a n'o be nögön dòn ka koro. U delila ka ntolatan ke nögön fe Faransi ntolatantón dò la, min bë wele ko "Mezt". Ntolatanna biduuru (50) ni k'o (minnu basigilen don

yan, ani minnu be kókan) Kanri Kasiperizaki ka kan ka ntolatanna mogo 22 de latomø olu la.

Degekaramogó kura in, n'o ye Hanri Kasiperizaki ye, a be sefawari dörömë 8 000 000 (miliyon seegin) de ta kalo o kalo, kalosara ye. A fôra min k'o, o ta tun ye sefawari 4 000 000 (miliyon naani) ye kalo o kalo.

Wari in saralen k'o, faso b'a ka sibon sara kalo o kalo ; ani k'a balo, ani ka bolifén (mobilis) bila a ka bolo kan. Kasiperizaki y'a jira ko : ni an sera ka tanko fôlôw latemë, k'an be se k'an jida ko do kan, n'o ye kupu ñanakene ntolatan ye. An be dugawu de ke sa, Ala k'a ni sahaba ben.

Bekayi Tarawele
Arajo Benkan

Mali samatasegew degekaramogow ka saraw kabi Mamadu Keyita ko "Kapi"

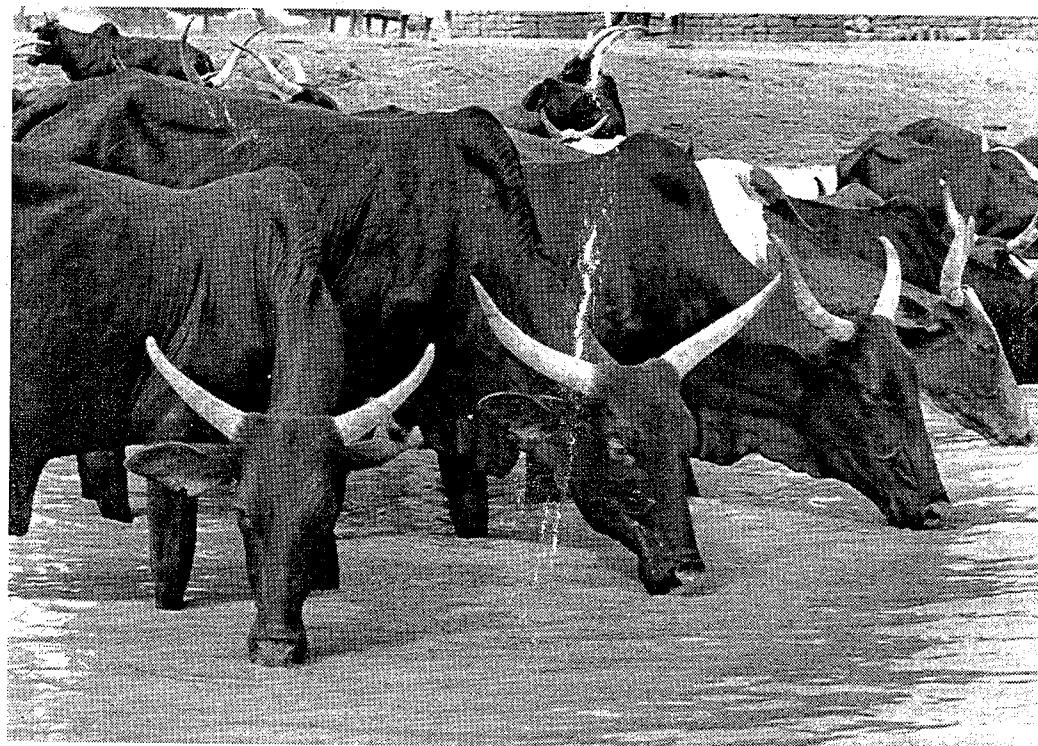
- Mamadu Keyita**, ko "Kapi". san 1993 fo San 1998. Ale tun be sefawari 100 000 ta kalo o kalo (bakemë)
  - Kirisian Saramanan** : San 1998 fo San 2000. Ale tun be sefawari 2 000 000 ta kalo o kalo. (Miliyon fila)
  - Oromano Mate** : san 2000 fo san 2001. Ale ka sara tun ye sefawari 4 000 000 ye kalo o kalo. (Miliyon naani)
  - Hanri Kasiperizaki** : San 2001. Ale be sefawari miliyon 8 (8 000 000) de ta kalo o kalo. (Miliyon seegin)
- Kôsili** : Ka bo Mamadu Keyita la, ko "Kapi" Sibon ni dumuni ani bolifén be to ninnu bëe ka sara kofolen kan.

Bekaye Tarawele

An k'kan ka sigidaw lakana

Adamadenya te taa fen damado ko. Olu ye ji ; jiriw ani sigida lamini taasiraw. Awa, ni gelyea donna o taasira kelen o kelen siratige la, dijenatigé be gelyea an bolo haali. O de kanma, i taara jamana o jamana kono, i be t'a soro sariyababu sigilen don ji ni kungo ani sigida lamini taabolow lakanani kanma.

Walasa ka fasodenw bo kungan na nin ko folenw kan, an ye taama caya ka nesin ji ni kungo cakeda tigilamogow ma, walasa ka kunnafoni jenjén soro u fe. O kanma, k'a damine Jekabaara ka san 2002 zanwuyekalo boko la, an bëna kuma sariyaw kan minnu banbannen b'an ka jiko, n'an ka kungo n'a kñofenw lakanani kan, fo ka se dugukolo tigiyako n'a labaarasariyaw ma. Mali ye jamana ye nafasorofenw banbannen be jamana min kono. Nka u labaa-

Ji ni kungo ni baganw joyoro b'an ka soro sankorotali la. An k'u lakana

rabaliya walima u labaara kojugu de gelyaw b'an kan. O man kan. Fasokanubaganciya dun te darokuma gansan fen ye. Kewaleko de don. Maa tun te fen min don, nama t'o la dëre ! Nka banyerela jubaju fana te

dowere ye faso ka sordasiraw lagosili ko de. Ntaalen do b'a fo ko : "jiriju kelen be maa min bolo, sorofen kelen b'o bolo. Nka jiriju fosi te maa min bolo, o tigi foira dije here bee la !

An ka jamana kono, bajibaw be yen : joliba, senegaliba...

An ka jamana kono, kungobaw be yen : faya, bawulen, maninkala...

An ka jamana kono, dugukolo dumanw be fan bee. Nka nin sanumafenw bee be ka taa tugubagantiya jiwoyo fe, k'o sabu ke ladonkojuguya ye. O kera sababu ye hali k'an ka balo finge samantaw bee rongo, k'an ka balo kuntaala surunya. Aa ! fen jugu bee la, yemajuguya nognon fen jugu te dëre ! Jiritige ni finfinbo, cencenbo ni jegew mon kojuguya ; waati o waati forokurabo, aa ! an t'an janto an yere la !

Tumani Yalam Sidibe

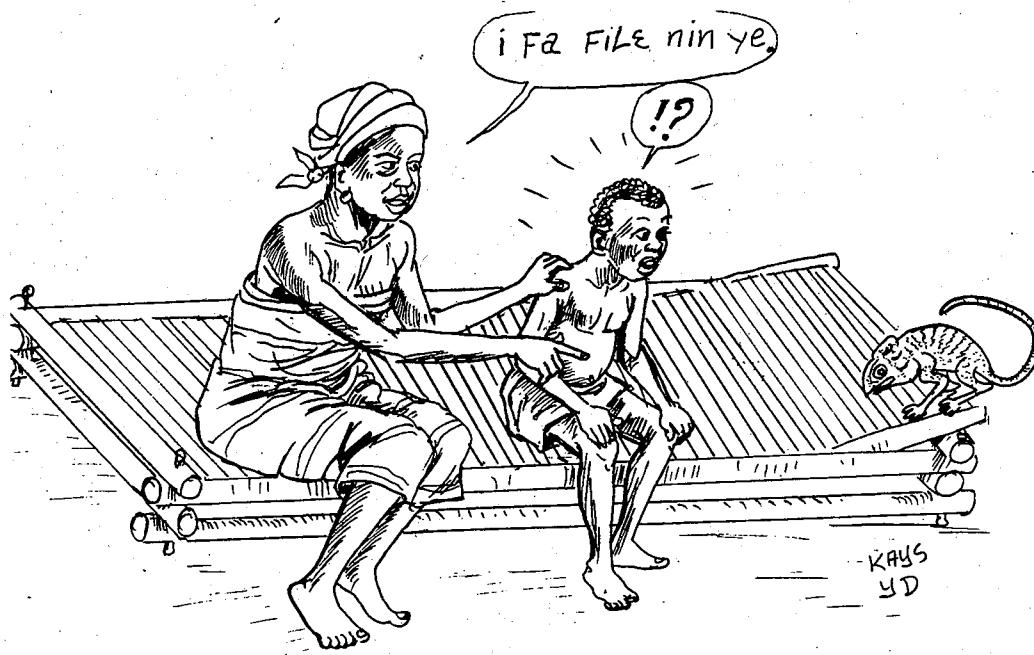

Fen min y'an ka dugukolow ye, an k'u laben k'u bila an denw ne

N'Siirin : muso ni nɔnsin ka denko

Nin kera muso do ye, a ye den soro nɔnsi fe, nbali-maw, aw k'a don Ala te dese ko la. Don do, nɔnsin wulila ka taa muso in ka so. Muso in yere togo ko Musokoro. Tuma min

ko nin ye ne fa ye wa ? A ba y'a jaabi ko : owo ! la nɔnsi yere sigilen y'i kanto a den ma. O tuma ne te i fa bo wa ? Sutura ko owo e be ne fa bo, foyi te sababu bo. U kelen ka dumuni ke ka ban nɔnsin

na nɔnsin sera musokoro fe, a yelenna k'i sigi kalaka sanfe. Dugu jera yoro min, a wulila ka taa kungo kono. O su filanan, nɔnsin nana tugunni. Ka yelen kalaka sanfe, musokoro kerefe, k'a magere Musokoro la, Ala y'o ke kono ye. Kalo 9 kofe, Musokoro jiginna denke la, u y'o togo da ko Sutura. Den in lamona ten fo a ye san 6 soro. O la a be to ka taa tulon ke la a tologonw fe Kenema. Nka n'a sera tulonkeyoro la demisew be to k'a fo a ma ko fa t'a la ; ko a te a fa togo don. N'o kera a be dimi, fo a be kasi. Don do a wulila ka se a ba ma k'o nininko ko yali ale fa ye jen ye ? A ba k'a ma, ni Ala sonna bi su in na i bena so kono, i be i fa ye. Su kolen, Sutura nana a sigi kalaka sanfe a ba kere fe, sooni, nɔnsin nana k'i taama k'a pan ka yelen kalaka sanfe, o yoro bee, Musokoro ko a den ma : i fa file nin ye !. Sutura

ko Sutura ma : ni dugjera, i be na an be taa kungo kono. Dugjelen, Sutura ye nɔnsin ta k'o da a bolo kan ka sira min, u selen Kungo kono, nɔnsin ko Sutura ma : bi ne bena i fa jira i la : nɔnsin ye dɔnniya di Sutura ma, k'a f'a ye ko dɔnniya de y'a fa ye. O la nɔnsi ye Sutura dege yere yelema na : n'a diyara a ye a b'a yereyelema ka ke jeman walima bilenmaw walima finman ye o cogo la, Sutura nana Kogo dɔnni na fo a be to ka taa mogow ka misiw foni ; ni misi min ye jeman ye, a b'a yelema k'o ke finman ye ; a tora o la fo a nana ke nanfolotigi ye, ka togo soro, ka teriw soro ; N balimaw foyi te barika bo, bee k'i bangebagaw bonya, ka son u ye, ka ko to u ta la ; n'o kera here ni kunkorota be o de la. O cogo la masake do tun be dugu kono, saga jeman kelen tun b'a bolo, o saga in tun ka di masake ye

kosèbe. Don do Sutura taara o miné k'a terike wele u ye saga in faga k'a sogo tobi. O y'a soro Sutura ye saga in yelema k'a ke finman ye. Nafigiya kɔson, a terike taara a fo masake ye ko Sutura y'a ka saga jeman miné k'a faga. Masake fana y'a fo terike in ye k'a ka taa Sutura wele ka na sisan. O y'a soro Sutura ye degé duman laben ka galama bila o la ka sigi ka a terike makono. Sooni a terike ni wutesi nana k'i kanto ko : Sutura, masake b'i wele k'i ka boli ka na sisan. Sutura k'a ma ne y'a men nka i sigi an ka degé min folo, a ye galama di a terike ma, o y'o don a da la dɔron a yelemana k'a ke fali ye k'a dabara je, a ye bo ci. O kera ku ye. Sutura y'i pan ka yelen a ko kan ka taa masake ka wele jaabi. Masake y'i kanto a ma, i terike ko i ye n ka saga miné, tige don wa ? Sutura ko e ka saga tun ye jeman ye, ne ka saga dun finnen don. O la terike falilama y'i kanto : han ! han ! han ! O kera fali kasikan ye.

**Daramani Kulubali
World Wision balikukalan
karamogo ka bo Ngolobugu,
Jeli komini na.
Aw k'an ben a pogonna were ma.**

Jekabaara
Labolikuntigi ni Sebennekulu kuntigi
Tumani Yalam Sidibe
Sebennekulu
Yusufu Fane
Tumani Yalam Sidibe
Demagogonw
Fanta Kulubali
Idirisa Setigi Sakó
Bonifasi Danbele
Negenw kebaga
Yakuba Jara ko Kayi
Labenbaga ordinateri la
Worokiyatu So
Baarakenegomw
CMDT-World Wision-
Ofisi Nizeri-Ofisi iri-OHVN
Hake bota
11000
Bataxisira : 2043
Negejurusira : 29 62 89
Jamana baarada-Seki zeyedi togola
sira-Hamudalayi kin -Bamako